

FIVA
Fédération Internationale des Véhicules Anciens

Turin Charter	Torinói Charta
<u>INTRODUCTION</u>	<u>BEVEZETÉS</u>
<p>The owners of historic vehicles and the curators of historic vehicle collections have been very successful at salvaging, preserving and maintaining of historic vehicles in operation.</p> <p>This Charter was passed by FIVA to provide guidance for decisions and treatments in relation to historic vehicles. The Turin Charter unites the guiding principles for the use, upkeep, conservation, restoration, and repair of historic vehicles. We hope this Charter will support our members in coming to reasonable and sustainable decisions.</p> <p>FIVA's aim is the best possible preservation and operation of historic vehicles in an authentic state, so that future generations may enjoy these cultural treasures.</p> <p>This Charter is based on the Venice Charter (1964), the Barcelona Charter (2003, historic ships) and the Riga Charter (2005, historic rail vehicles).</p> <p>The definitions following after the Articles herein are an integral part of this Charter. FIVA is working on the codification where the Charter's implementation is addressed.</p>	<p>A muzeális járművek tulajdonosai és az ilyen gyűjtemények kurátorai rendkívül sikeres erőfeszítéseket tettek a muzeális járművek megmentése, megóvása és használatban tartása érdekében.</p> <p>Ez a Charta a FIVÁ-ban azért került elfogadásra, hogy iránymutatást adjon a muzeális járművekkel kapcsolatos döntésekhez és tevékenységhez. A Torinói Charta összegzi az aktív használatban lévő muzeális járművek használatára, fenntartására, megőrzésére, restaurálására és javítására vonatkozó irányelveket. A szerzők remélik, hogy ezek az alapelvek segítséget nyújtanak tagjainknak abban, hogy ésszerű és megvalósítható döntéseket hozzanak.</p> <p>A FIVA célja a lehető legjobb megőrzés és a járművek eredeti állapotban történő működtetése, hogy a jövő generációk is élvezhessék ezeket a kulturális kincseket.</p> <p>A jelen Charta alapjául szolgáltak a Velencei Charta (1964), a Barcelona Charta (2003, muzeális hajók) és a Rigai Charta (2005 muzeális vasúti járművek).</p> <p>A cikkelyeket követő Definíciók a Charta szerves részét képezik. A FIVA azon munkálkodik, hogy a Charta rendelkezései a jogalkotásban is megjelenjenek.</p>
<u>CHARTER</u>	Charta
Article 1	1. cikkely
<p>The starting point of this Charter is to preserve the history of vehicles and its tangible and intangible testimonials.</p> <p>It is our intention to utilise the scientific and technical knowledge available and involve the organisations and facilities working in this area to ensure the preservation and operation of historic vehicles, including the operation on public roads.</p>	<p>A jelen Charta kiinduló pontja a járművek történelmének megőrzése a hozzájuk kapcsolódó fizikai és szellemi tanúságtétellel. Célunk minden elérhető tudományos és technikai ismeret felhasználása, valamint minden szervezet és az ezen a területen dolgozó létesítmény bevonása annak érdekében, hogy a muzeális járművek megőrzése és közlekedése biztosítható legyen, beleértve a közutak használatát is.</p>

Article 2	2. Cikkely
Preservation and restoration as well as any related work processes are aimed at preserving historic vehicles both as technical artefacts and as witnesses of transport history and culture. Efforts must be made to pass along these methods and work processes to future generations.	A megőrzés és a restaurálás, valamint a kapcsolódó tevékenységek célja a történelmi járművek megőrzése egyrészt mint technikai műtárgyak másrészt mint a közlekedés történelmének és kultúrájának tanúi. Erőfeszítés a szükséges ezen szakismeretek és szakmai folyamatok továbbadásához a jövő generációi számára.
Article 3	3. Cikkely
Permanent and sustainable care for the sum of a vehicle's components and regular operation are essential to the survival of historic vehicles. The active use of historic vehicles, including on public roads, is essential to the preservation and passing on of the traditional knowledge of processes to future generations as well as an important factor in understanding them.	A járművek alkatrészeinek állandó és fenntartható gondozása valamint a járművek rendszeres használata nélkülözhetetlen a muzeális járművek fennmaradásához. A muzeális járművek aktív használata, többek között közúti használata, nélkülözhetetlen a megőrzéshez és a hagyományos ismeretanyag továbbadásához a jövő generációk számára ugyanannyira, mint amennyire fontos tényező ezek megértéséhez.
Article 4	4. Cikkely
It is beneficial to the preservation of historic vehicles if they are seen as an integral part of public life and perceived of as a contribution to our cultural heritage. Therefore it is important and desirable that they should be used. However, in order to use them, historic vehicles should not be modified more than strictly necessary. Such modifications should interfere as little as possible with the historic substance of the vehicles. As a matter of principle, they should not alter the vehicle's appearance. Alterations should be carried out as reversible as possible.	A muzeális járművek megőrzésére jótékony hatással van, ha a nyilvános élet szerves részeként tekinthetünk rájuk és a kulturális örökség részeként jelennek meg a köztudatban Ezért fontos és kívánatos, hogy ezek a járművek használatban legyenek. Azonban a használat érdekében a muzeális járműveket nem szabadna jobban módosítani, mint ami szigorúan véve szükséges. Az ilyen módosítások a lehető legkevésbé avatkozhatnak be a jármű történelmi lényegébe, nem változtathatják meg annak külső megjelenését és visszaváltoztathatóak legyenek.
Article 5	5. Cikkely
Historic vehicles should bear witness not only to their own role as means of transport but should also reflect their historic origins, the technical state of the art of their period and their impact on society.	A muzeális járművek ne pusztán közlekedési eszközként legyenek tanúi múltunknak, hanem őrizzék történelmi eredetüket, keletkezésük korszakának műszaki fejlettségét és a társadalomra gyakorolt hatásukat.
Article 6	6. Cikkely
Preservation, conservation, and restoration are specialised processes aimed at preserving and displaying a vehicle's aesthetic, functional and historic value. They should aim at understanding and considering the original design and the historic background of the individual vehicle.	A megőrzés, konzerválás és restaurálás különleges szakértelmet igénylő folyamat, melynek célja a jármű esztétikai, funkcionális és történelmi értékének megőrzése és bemutatása. Azt kell szem előtt tartani, hogy megértsük és figyelembe vegyük az egyedi jármű eredeti kivitelét és

<p>They should be based on respect for the individual historic entity and on information found in authentic documents.</p>	<p>történelmi háttérét. A restaurálásnak az előttünk lévő egyedi muzeális tárgy tiszteletén és a hiteles dokumentumokban található információn kell alapulnia.</p>
<p>Article 7</p>	<p>7. Cikkely</p>
<p>In the restoration of historic vehicles preference should be given to historically accurate materials and work techniques, unless such materials or techniques can no longer be used for safety, lack of availability or legal prohibitions.</p> <p>Sometimes, traditional materials may not be adequate to the task of conserving the historic substance. As elsewhere in the field of restoration, modern materials and techniques may then be used instead, provided that they were proven adequate and durable in experiments or tried in practice.</p>	<p>A muzeális jármű restaurálása során előnyben kell részesíteni a korhű anyagokat és műszaki megoldásokat, kivéve, ha azok az anyagok vagy technológiai megoldások már nem használhatók biztonsági, jogi vagy elérhetőségi korlátok miatt.</p> <p>Alkalmanként az eredeti anyagok nem alkalmasak a történelmi lényeg megőrzésére. Amint a restaurálás más területein, így itt is megengedhető modern helyettesítő anyagok és technológiai megoldások használata, amennyiben azok bizonyítottan helytállóak és kísérletileg tartósnak bizonyultak, vagy legalábbis a gyakorlatban már kipróbálásra kerültek.</p>
<p>Article 8</p>	<p>8. Cikkely</p>
<p>It is not necessary to restore a historic object to the original manufactured condition. Any modifications to a vehicle performed during its ordinary life span and altering its condition as originally delivered, are precious testimonials of the vehicle's history and should be preserved as such.</p>	<p>Egy muzeális tárgy restaurálásához nem szükséges azt a gyártáskori eredeti állapotába visszaállítani. Egy járműnek az eredeti használati idejében történt módosítása és a gyári kivitel megváltoztatása mind értékes történelmi adalék a jármű történetéhez és ilyen módon kell megőrizni.</p>
<p>A restoration that would return a vehicle to the condition of a certain period should not be attempted without a careful examination of historical records and without thorough planning.</p>	<p>A járműnek egy korábbi időszakban volt állapotába történő restaurálásához nélkülözhetetlen a korabeli történelmi feljegyzések vizsgálata és az alapos tervezés.</p>
<p>The components and materials replaced in the process should be identified with simple and permanent markings to distinguish them from the historic substance.</p>	<p>A folyamat során kicserélt alkatrészeket és anyagokat egyszerű és állandó jelöléssel kell ellátni, hogy megkülönböztessük az eredeti részeketől.</p>
<p>Article 9</p>	<p>9. Cikkely</p>
<p>Any required additional safety equipment should be integrated harmoniously and discreetly into the vehicle. However, upon closer inspection, such additions or changes to the original substance should be clearly recognisable as such. Appropriate permanent markings should be used for identification and such installations should be reversible as much as possible.</p>	<p>Minden további biztonsági berendezés harmonikusan és diszkréten kell illeszkedjen a járműhöz. Szemrevételezéssel ezek a kiegészítések és változtatások az eredeti szerkezettől jól felismerhetően különüljenek el. Állandó jelzéseket érdemes alkalmazni a megkülönböztetés érdekében és ezek a kiegészítések is visszaalakíthatóak legyenek a lehető legteljesebb mértékben.</p>

Article 10	10. Cikkely
Any modifications required later for whatever reasons should respect the original structure and appearance. Ideally, such modifications should always be reversible, and any important original parts removed in the processes should be kept with the vehicle to allow later use and to serve as reference for the originally existing substance.	Az idők során bármely okból eszközölt módosítások tekintettel kell legyenek az eredeti szerkezetre és külső megjelenésre. Jó esetben az ilyen módosítások nyom nélkül eltüntethetők. Bármely eredeti eltávolított alkatrész a járművel együtt tartandó egy későbbi újbóli használat érdekében, továbbá hogy összehasonlításképpen megvizsgálható legyen az eredetileg létezett megoldás.
Article 11	11. Cikkely
Any work performed on an historic vehicle should be planned systematically and consistently documented in an appropriate manner. The resulting written and photographic record should be kept at least for the duration of the vehicle's lifetime and passed on with it. The FIVA aims to promote and support the safe storage of such documentation.	A muzeális járművön végzett bármely munka során minden lépést szisztematikusan meg kell tervezni és ezzel összhangban megfelelően kell dokumentálni. A folyamat írásos és fotókkal történt dokumentálása legalább a jármű élettartama alatt megőrzésre és azzal együtt továbbadásra kell kerülni. A FIVA célja ezen dokumentációk biztonságos őrzésének támogatása és segítése.
Article 12	12. Cikkely
Any facilities and organisations involved in the preservation, conservation, restoration, repair and operation of historic vehicles must take appropriate steps to protect their records and archives.	Minden, a muzeális járművek megőrzésében, konzerválásában, restaurálásában, javításában és működtetésében érdekelt szervezet megfelelő lépéseket kell tegyen feljegyzései és archívuma megőrzése érdekében.
Article 13	13. Cikkely
International and national governmental authorities and agencies should recognise non-profit organisations or associations involved in the preservation of historic vehicles and their tangible and intangible context as cultural institutions and assign them the status of non-profit associations.	A nemzetközi szervezetek és a nemzeti hatóságok el kell ismerjék a muzeális járművek megőrzésével foglalkozó non-profit szervezeteket és egyesületeket, és tevékenységüket mint kulturális intézményt- ezért közhasznú státuszt kell biztosítsanak ezeknek.
Article 14	14. Cikkely
Institutions engaging in the preservation and transferring of knowledge required in the preservation and operation of historic vehicles should be recognised as cultural conservancies by international and national governmental authorities and agencies.	A muzeális járművek megőrzésével és az ezek megőrzéséhez és használatához tartozó ismeretanyag terjesztésével foglalkozó szervezetek kulturális misszióként elismerésre tarthatnak igényt a nemzetközi és nemzeti kormányzati szervektől.
Article 15	15. Cikkely
Archives of documents, schematics etc. relating to historic vehicles should be recognised as part of the cultural heritage and protected as cultural	A muzeális járművekre vonatkozó dokumentum archívumok, tervek stb. a kulturális örökség részeként kell elismerést kapjanak és kulturális

heritage.	javakként kell ezeket védelemben részesíteni.
<u>DEFINITIONS</u>	Definíciók
Historic vehicles include automobiles, motorcycles, utility vehicles, military vehicles, agricultural vehicles, trailers, bicycles and other mechanically operated vehicles as well as non-rail land vehicles powered by solid, liquid or gaseous fuels or muscle power, e.g. horse-drawn coaches. A vehicle is considered to be historic if it complies with the applicable FIVA definitions.	Muzeális járművek közé sorolandók az autók, motorkerékpárok, haszonjárművek, katonai járművek, mezőgazdasági járművek, trélerok, kerékpárok és más mechanikus meghajtással rendelkező járművek, beleértve minden nem sínen közlekedő közúti járművet szilárd, folyékony vagy gáz üzemanyag meghajtással vagy izomerő hajtással, pl. lóvontatású kocsik. Muzeálisnak akkor tekinthető egy jármű, ha megfelel a vonatkozó FIVA definíció követelményeinek.
The scope of this Charter may also include buildings and infrastructures primarily related to historic vehicles and their period operation, such as factories, fuel stations or special roads of transport and racetracks.	A jelen Chartában foglaltak vonatkoznak a muzeális járműveknek szánt épületekre, infrastrukturális létesítményekre és korabeli működésükre is, úgy mint gyárakra, üzemanyag-töltő állomásokra és különleges utakra vagy pályákra.
Furthermore we aim to preserve the special knowledge and skills historically related to the manufacture and operation of such vehicles.	Ezen túlmenően célul tűztük ki mindazon speciális ismeretanyag és szakmai gyakorlat megőrzését is, amely ezen járművek gyártásához és működtetéséhez történelmileg kapcsolódik.
Preservation means the care and prevention of deterioration or damage, by which the present condition, individual and memorial quality of an historic vehicle or object is preserved.	Az állapot megőrzés gondozást és a leromlás vagy kár megelőzését jelenti, amelynek révén a muzeális jármű vagy tárgy jelenlegi állapota, egyedi vonásai és műemléki karakterisztikája megőrzésre kerül.
Conservation includes any intervention serving to secure and stabilise the vehicle or object, which doesn't alter the historic substance, parts and materials, such as they be. Conservation measures will not put at risk the object's historical or material documentary value in any way. They serve simply to prevent or at least delay continued deterioration. Usually such measures are not visible on the surface.	A konzerválás magában foglal minden beavatkozást, melynek célja a jármű vagy tárgy védelme és állapotának stabilizálása amely nem jár az eredeti szubsztancia, alkatrész és anyag megváltoztatásával. A konzerválási eljárások nem tehetik ki kockázatnak a tárgy történelmi és anyagi dokumentációs értékét. A konzerválás egyszerűen a további leromlás megelőzését vagy legalábbis annak késleltetését szolgálja. Rendszerint ezek az intézkedések nem jelennek meg a tárgy felszínén.
Restoration is a process of replacing missing parts or areas with the purpose of making visible an earlier state of the vehicle or object and/or structurally strengthening it as compared to its condition prior to the works. Generally, restoration will be more invasive than conservation. Restoration work is oriented towards the "historic stock" and will attempt to preserve as much as possible of the authentic substance. Restored areas should harmonically blend in with the existing historic stock, but	A restaurálás olyan eljárás, amely a hiányzó alkatrészeket vagy területeket pótolja azzal a céllal, hogy a jármű vagy tárgy korábbi állapotát láthatóvá tegye és/vagy szerkezetileg megerősítse azt ahhoz képest, mint amilyen a munka elvégzése előtt volt. Általában a restaurálás a konzerválásnál mélyrehatóbb. A restaurálás a historikus tartalomra is ügyel és megpróbál az eredeti alapanyagból a lehető legtöbbet megőrizni. A restaurált területeknek harmonikusan kell belesimulniuk a megmaradt historikus területekbe,

remain distinguishable on closer inspection.	de megkülönböztethetőnek kell maradniuk tüzetesebb vizsgálat során.
Repair stands for the adaptation, refurbishment or replacement of existing or missing components. Repair makes an object fully operational again and generally does not take into account the authentic substance belonging to the vehicle.	A javítás a meglévő vagy hiányzó alkotóelemek adaptációja, felújítása vagy kicserélése. A javítás a tárgyat ismét teljesen működőképessé teszi és általában nincs tekintettel a járműhöz kapcsolódó eredetiség hiteles helyreállítására.
Renovation means on a more or less exact imitation of a “factory-new” appearance or a “better-than-new” condition. Such a treatment tries to extinguish all traces of real age and history on the vehicle without concerns and is carried out at the expense of historic substance. Vehicles or objects altered in such a manner are in danger of losing their value as testimonials of cultural history. Renovation usually does not comply with the Charter’s approach to historic vehicles.	Renoválásnak tekintjük a „gyári-új” megjelenés többé-kevésbé pontos imitálását, vagy az újkorinál is jobb állapotot. Az ilyen kezelés aggály nélkül törekszik eltüntetni a járműről annak tényleges korát és muzeális jellegének minden nyomát, a történelmi lényeg rovására. Az ilyen módon megváltoztatott járművek a kulturális történelmi jellegükből adódó értékük elvesztésének vannak kitéve. A renoválás általában nem illeszkedik a Charta muzeális járművekre vonatkozó megközelítésébe.
Marking system for replaced components	Jelölési szisztéma a kicserélt alkatrészekre
In the restoration of historic rail vehicles a marking system is already being used, which may also be applied to historic vehicles as defined in this Charter. The system uses the following letters for permanent marking:	A muzeális vasúti járművek restaurálásánál már használatban van egy jelölési rendszer, amely megfelelően alkalmazható a jelen Chartában meghatározott muzeális járművekre is. A rendszer az alábbi betűket használja állandó jelzésként:
NB = for “newly built” (as accurate as possible a copy in terms of type and materials & reproduced directly from a documented original)	UG = jelentése: újonnan gyártott (anyagában és kivitelében az eredetivel a lehető legteljesebb mértékben megegyező másolat, amely egy dokumentálhatóan eredeti darab alapján készült)
FR = for “free reconstruction” (free reconstruction without using any direct historic model in terms of form, material or work technique. The part technically fulfils the function of a historic component utilised earlier)	FA = jelentése: fantázia alapján (kötetlen rekonstrukció, mely formájára, anyagára és technológiájára nézve eredeti modell nélkül készült. Az alkatrész műszakilag betölti az eredetileg használt darab funkcióját.)
CS = for “conservational stabilisation” (a later structural reinforcement added for conservation of the historic substance)	KS = jelentése: konzerválási stabilizáció (egy később készült szerkezeti megerősítés az eredeti alkatrész konzerválása céljából.)
We recommend the indication of the year of restoration after the two-letter code.	Javasoljuk a kétbetűs kód után a restaurálás évszámának feltüntetését.
The Charta of Turin Working Group Thursday, 26 June 2014 Gundula Tutt, Rainer Hindrischedt, Yves	A Torinói Charta Munkabizottsága Gundula Tutt Rainer Hindrischedt, korábbi FIVA Alelnök

Campion, Thomas Kohler	Yves Campion Thomas Kohler, FIVA Igazgató
------------------------	--